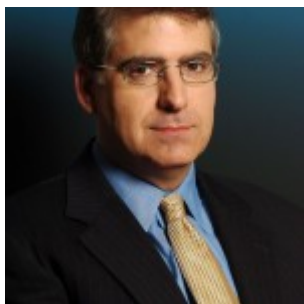

Изјава супервизора за Брчко др Рафија Грегоријана

Налог супервизора о заштити слободе вјероисповијести у вези са одржавањем наставе вјеронауке и радним статусом вјероучитеља у јавним школама Дистрикта Брчко

Добар дан. Изјава коју ћу сада дати је прилично дуга, али такође постоји и саопштење за медије које ће бити издато као и текст налога супервизора. Данашњу конференцију за медије сам сазвао из два разлога. Први је да објавим данашње издавање налога супервизора којим се усклађује факултативна настава вјеронауке у јавним школама Дистрикта Брчко са вјерским слободама и другим државним обавезама. Други разлог је да појасним услов да Брчко буде уврштено у Устав БиХ како би супервизија била окончана.

Као што сам поменуо, данас сам потписао налог супервизора који сам разматрао откако сам прошле године посјетио једну јавну школу у Дистрикту Брчко. Запањила ме чињеница да је у овој школи похађање факултативне наставе вјеронауке било стопроцентно. Пошто ме то заинтриговало, почео сам да истражујем чињенице у вези са наставом вјеронауке у цијелом Брчком. Прва ствар коју сам открио је да скоро свака школа у Дистрикта има стопроцентну полазност у настави која би требало да је факултативна, што се не чини могућим чак и ако би се узела у обзир и дјеца из мјешаних бракова као и да мора постојати бар неки проценат оних који не практикују или не

упражњавају вјерске обичаје.

Друга ствар коју сам открио је да се настава вјеронауке одржава усред школског дана, а да није понуђена алтернатива тој настави.

Као што сам сазнао, овакво стање није јединствено само за Брчко. Уствари, у Босни и Херцеговини се појавила општа тенденција, а поготово у Дистрикту Брчко, према којој је настава вјеронауке као факултативног предмета у јавним школама у све већој мјери попримила карактер обавезног предмета, што се може примјетити по скоро стопроцентној стопи похађања те факултативне наставе.

Надаље, обезбјеђивањем новца пореских обвезника и обезбјеђивањем просторија јавних школа Дистрикта без плаћања накнаде у сврху одржавања наставе вјеронауке само за три највеће вјерске групе, тренутним начином одржавања наставе вјеронауке се ризикује да се тим одређеним вјерским групама придају обиљежја званичних вјера, чиме се суштински друге вјерске групе или они који не практикују или се не придржавају вјерских обичаја искључују и наноси им се штета. Пошто ово може довести до дискриминације те тиме Дистрикт може бити предмет законског и уставног оспоравања у вези са слободом вјероисповијести и савјести, а то су универзална и уставна права.

Тренутни начин одржавања наставе вјеронауке такође има потенцијал да створи финансијску и политичку зависност између власти и одређених вјерских група што потом може да доведе до могућег подређеног положаја једних у односу на друге што је на крају на штету и једних и других.

Постоји такође још једна бојазан: вјеродостојни извјештаји из других школских система у Босни и Херцеговини који говоре о томе да је избор ученика да похађају факултативну наставу вјеронауке, при упису у средње школе и рачунање оцјена у просјечну оцјену ученика, заправо постао основ за

дискриминацију оних који не похађају ту наставу.

Постоји, дакле јасна потреба да се спријечи успостављање такве дискриминације у Дистрикту Брчко.

Како бих ријешио те бојазни, размотрио сам постојеће међународне, уставне и домаће правне обавезе у погледу овог питања и консултовао сам се са међународним организацијама и лидерима у Дистрикту.

Лидери три највеће вјерске групе у Брчком су такође били од помоћи тиме што су ми скренули пажњу на њихове личне покушаје да факултативна настава вјеронауке у јавним школама буде што је више могуће у складу са мултиетничким етосом Дистрикта. Ја им се захваљујем на размјени мишљења које смо имали по овом питању, како писмено тако и у личним контактима и то је дало допринос у уобличавању налога који сам данас потписао.

Конкретно, они су констатовали да је један од озбиљнијих недостатака то што статус вјероучитеља није регулисан у складу са недавним потезима државе БиХ у погледу уговора са Ватиканом и Српском православном црквом. Овим уговорима се јавне школе у Дистрикту обавезују да омогуће одржавање факултативне наставе вјеронауке, а да вјероучитељи буду чланови наставног особља са суштински истим правима и привилегијама које имају и други наставници.

Непостојање оваког аранжмана за вјероучитеље довео је до веће неефикасности у одржавању наставе вјеронауке. До сада су вјероучитељи били ангажовани за сваку школску годину посебно, што значи да је прављење распореда за такву наставу као и одговорност за учинак вјероучитеља непримјерена и тешко достижна. Непредвидивост система запошљавања је заправо створила ситуацију која може дати одговор зашто се та настава одржава усред школског дана, а да није понуђена секуларна алтернатива.

Након што сам размотрио сва ова питања, наложио сам да се спроведе неколико мјера како би се систем у Брчком усагласио

са државним обавезама, али сам се такође постарао да ова факултативна настава заиста и буде факултативна. Појединости су изнијете у налогу супервизора, али сада ћу вам набројати пар најважнијих ставки:

Прво, вјероучитељи ће моћи бити ангажовани и као вјероучитељи са пуним фондом часова и на хонорарној основи са уговорима на неодређено вријеме и са истим статусом правима и обавезама које имају и други наставници у складу са законом Дистрикта Брчко.

Друго, ти вјероучитељи морају добити крајње одобрење од њихових вјерских организација, као што је то и до сада био случај, а у све ове сврхе Исламска заједница има исти третман као и Католичка и Православна црква.

Треће, док одговарајући секуларни предмет не буде уведен као изборна алтернатива вјеронауци, факултативна настава вјеронауке ће се морати одржавати или на првом или последњем часу школског дана.

Четврто, сваког јуна, директори школа морају писменим путем обавијестити родитеље и старатеље да ће се одржавати настава вјеронауке у следећој школској години као и да напомену да је пријављивање за ту наставу добровољно и да нема санкција за неприсуствовање. Родитељи потом морају писменим путем да одговоре до краја јуна какву одлуку су у вези тога донијели за следећу школску годину.

Све ово сада произилази из чињенице да сада постоје нове обавезе за БиХ које су усвојене кроз државне уговоре са Ватиканом и Српском православном црквом које је одобрила Парламентарна скупштина. Не коментаришући основне одредбе ових уговора, желио бих да напоменем да су они донесени без консултација са званичницима Дистрикта Брчко, упркос чињеници да се тим уговорима порески обвезници Дистрикта обавезују да плате за скоро све аспекте програма наставе вјеронауке. Можда би већина ставовника Дистрикта то одобрила, али се не може

пренебрегнути чињеница да их прије свега нико ништа није ни питао.

Ово је услед тога што су становници Дистрикта само посредно заступљени у Парламентарној скупштини БиХ кроз ентитетске посланике у Парламенту, који се не труде да узму у обзир бојазни становника Дистрикта по било ком питању.

Баш као што је раздвајање цркве од државе главна одлика Устава Сједињених држава, рекао бих да је још један од разлога за доношење тог документа и спор у вези са опорезивањем без заступљености, а то је управо оно што ми имамо овдје.

Услов да Брчко буде уврштено у Устав БиХ како би се окончала супервизија

Све ово помињем јер је предсједник Радмановић био цитиран на једној недавној конференцији за медије како је рекао да су допуне Уставу БиХ у погледу Брчког “неприхватљиве”.

Ово представља недавну промјену става СНСД-а која није добродошла. Надам се да ће та странка поново размотрити тај став, јер ја нећу потврдити испуњење Коначне одлуке Трибуналу све док Дистрикт Брчко не буде укључен у Устав БиХ онако како је дефинисан Коначном одлуком.

А ако нам је потребно подсјећање зашто је ово потребно, даћу два примјера, иако сте још један већ чули.

Први има везе са одлукама Уставног суда у вези са Павловић банком и Привредном банком. Уставни суд, при доношењу одлука поводом тог случаја, очигледно није узео у обзир Одлуке Трибунала.

Као друго, званичан став Републике Српске према Дистрикту Брчко је неприхватање Коначних одлука, како је то и констатовано у резолуцији коју је донијела Народна скупштина РС 1999. године када је гдин Милорад Додик био премијер у свом

првом мандату.

Тај став је можда временом ублажен, али је то још увијек званичан став.

У Анексу ИИ Дејтонског споразума се каже да је ова арбитража коначна и обавезујућа за све стране. Нема простора за тумачење или неприхватање овог споразума, већ само прихватање.

А мени је као супервизору јединствено повјерена улога да штитим Коначну одлуку и осигурам њену примјену.

Тако да ћу поновити још једном: НЕЋУ ТРИБУНАЛУ ПОТВРДИТИ ОКОНЧАЊЕ СУПЕРВИЗИЈЕ СВЕ ДОК ДОПУНЕ УСТАВА КОЈЕ СЕ ТИЧУ БРЧКОГ НЕ БУДУ УСВОЈЕНЕ.

И да, то значи да сам спреман да останем на мјесту супервизора докле год је то потребно.